

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XXXI. — Wydana i rozesłana dnia 12. maja 1894.

(Zawiera Nr. 82—83.)

82.

Rozporządzenie Ministerstwa Handlu z dnia 3. Maja 1894,

tyczące się sprawdzania i cechowania przyrządów służących do pomiaru użycia elektryczności.

1. W wykonaniu Ustawy z dnia 23. Lipca 1871 (Dz. U. P. Nr. 16 z r. 1872) postanawia się, aby przyrządy przemysłowe, służące do pomiaru użycia elektryczności (elektromierze, elektroliczniki), których wskazania mają służyć za podstawę do obliczeń pomiędzy dostawcą a spóżywcą elektryczności, podlegały sprawdzaniu i cechowaniu.

2. Co do budowy i w ogóle urządzenia takich elektromierzy, co do sprawdzania ich, co do granic ich niedokładności, co do cechowania ich, oraz opłat, przypadających za sprawdzanie, mają obowiązywać poniżej ogłoszone przepisy ogólne, wydane przez c. k. Komisją Główną Miar i Wag, tudzież obwieszczenia, które na zasadzie tych przepisów w Dzienniku Ustaw Państwa ogłoszone zostaną.

3. Przyrządy tego rodzaju, będące obecnie w użyciu, o ile nie są już urządzone według tych przepisów, należy najdalej do końca 1903 roku urządzić według tych przepisów, a w każdym razie poddać je sprawdzeniu.

Od 1. Stycznia 1897, nie wolno do obwodów wprowadzać elektroliczników, których dotyczą postanowienia punktu 1go, inaczej, jak po sprawdzeniu.

4. Z dwu świadectw sprawdzenia, dołączonych do każdego sprawdzonego elektrolicznika, dostawca

elektryczności powinien wręczyć spóżywcy przy włączaniu licznika, egzemplarz, dla tego ostatniego przeznaczony.

5. Komisya Główna Miar i Wag wykonywać będzie czynności urzędowe, tyczące się elektroliczników w swych biurach urzędowych i w lokalach stron prywatnych, pomiędzy 1ym Stycznia 1895 a 1ym Stycznia 1896 w zakresie ograniczonym stosunkami służbowemi tego zakładu, zaś od 1. Stycznia 1896 w całym zakresie.

Wurmbrand r. w.

Przepisy,

tyczące się

sprawdzania i cechowania przyrządów służących do pomiaru użycia elektryczności.

I. Jednostki miernicze.

1. Przyrządy służące do pomiaru użycia elektryczności (elektromierze, elektroliczniki), które przyjmuje się do sprawdzania i cechowania, mogą wskazywać ilość przechodzącej elektryczności w ampero-godzinach bez względu na napięcie, albo też z uwzględnieniem napięcia mogą wskazywać iloczyn ilości przez napięcie w Watto-godzinach, w kilo-watto-godzinach i konio-godzinach.

2. Ustanawia się jak następuje, stosunek wyżej wymienionych, w Elektrotechnice obecnie używanych jednostek mierniczych do jednostek metrycznych:

a) Pod nazwą amper obowiązuje natężenie takiego prądu, który, przechodząc przez obwód kołowy stały i przez drugi obwód kołowy ruchomy, prostopadły do pierwszego, każdy o średnicy 1 metra*), w założeniu, że płaszczyzna drugiego obwodu przechodzi przez środek pierwszego, wywiera na ruchomy obwód moment, który po sprowadzeniu na odległość 1 metra jest równy momentowi, jaki wywiera masa 0·00000012580241 kilogramów na ramieniu dźwigni o długości 1 metra pod działaniem natężenia siły ciężkości 9·806652 metrów**).

Pod nazwą kulomb obowiązuje ilość elektryczności, która przechodzi przez przewodnik w prądzie o natężeniu 1 ampera w ciągu 1 sekundy czasu średniego słonecznego.

Ampero-godzina równa się 3600 kulombom.

b) Praca jednego konia prawnego w ciągu jednej godziny obowiązuje jako prawna konio-godzina. Konio-godzina wynosi 735·4989 prawnych watto-godzin. Tysiąc Watto-godzin stanowi jedną kilowatto-godzinę.

c) O ile przy sprawdzaniu elektromierzy prądów stałych i przemiennych zdarzają się jeszcze inne jednostki miernicze i określenia techniczno-naukowe, o tyle Komisya Główna Miar i Wag przyłącza się w swych pracach i wydawanych dokumentach do uchwał konferencyj międzynarodowych paryskich z Kwietnia i Maja 1884 oraz Sierpnia 1889, tudzież do uchwał kongresu międzynarodowego elektro-techników w Chicago (Sierpień 1893).

II. Władza sprawdzająca.

3. Sprawdzanie i cechowanie przyrządów przeznaczonych do użytku odbywa się w c. k. Komisji Głównej Miar i Wag w Wiedniu.

4. W razie potrzeby zaprowadzać się będzie i w każdym przypadku wyznaczać c. k. Urzędy Miar i Wag.

5. Elektromierze tych stron prywatnych, które zaopatrzą się w urządzenia techniczne, przepisane w każdym przypadku przez Komisją Główną Miar i Wag i trzymane pod urzędowym zamknięciem, mogą być poddawane urzędowemu badaniu w lokalach tych stron.

Elektromierze, których sprawdzenie w biurach urzędowych Komisji Głównej Miar i Wag narażałoby

*) Przypuszcza się przytem, że odległość środków tych dwu kół jest tak znaczna, iż można pominąć stosunek ich średnic do tej odległości.

***) To określenie ampera jest identyczne z obecnie używanem: 1 amp. = 0·1 C. G. S. a przez sformułowanie powyższe osiągnięto zgodność z postanowieniami Ustawy z dnia 12. Stycznia 1893 (Dz. U. P. Nr. 10).

też Komisję na koszta zbyt znaczne w stosunku do opłaty, przypadającej za sprawdzenie, będą sprawdzane i uwierzytelniane tylko w lokalach strony.

6. W przypadkach przewidzianych pod 4 i 5, czynności urzędowe, tyżące się elektromierzy, będą wykonywane tylko przez przedstawicieli Komisji Głównej Miar i Wag, w tym celu delegowanych.

III. Dozwolone systemy elektromierzy i próbowanie ich.

7. Zgodnie z przepisami ustępu I. mogą być poddane sprawdzaniu i cechowaniu elektromierze wszelkiego systemu, wskazujące prąd jakiegokolwiek rodzaju, jeżeli ich system czyni zadosyć warunkom następującym:

a) Przyrząd mierniczy powinien być tak urządzony, aby na nim można było odczytywać ilość mierzoną, sposobem pewnym na podziałce zaopatrzonej w napisy wyraźne, na której wskazana być powinna obrona jednostka miernicza („Ampero-godziny“, „Watto-godziny“, „Kilowatto-godziny“, „Konio-godziny“ *).

b) Elektromierz powinien działać w sposób pewny i mieć taką budowę, ażeby stałość wskazań jego w zakresie dozwolonej niedokładności, wydawała się co najmniej na przeciąg dwu lat zapewniona.

c) W szczególności zaś, gdy obciążenie (namagnesowanie) zwiększa się i zmniejsza, wskazania licznika przy tem samym obciążeniu nie powinny różnić się więcej, niż wynosi przytoczony w ustępie IV zakres dozwolonej niedokładności.

d) Zależność wskazań liczników prądów przemiennych od liczby zwrotów biegunowości, od kształtu krzywej prądu i od napięcia, tudzież liczników prądów stałych od napięcia nie powinna być tak znaczna, ażeby pociągała za sobą, w warunkach praktycznych użytkowania, odstępstwa systematyczne od wskazania średniego wynoszące połowę zakresu dozwolonej niedokładności.

Za wskazanie średnie uważa się przytem wskazanie licznika przy 50 procent obciążenia największego i w średnich warunkach użytkowania sieci prądu (porównaj ustęp 12 b).

8. Próba systemów, które mogą być dopuszczane do sprawdzania i cechowania odbywa się w c. k. Komisji Głównej Miar i Wag, która orzeka o dopuszczeniu.

*) Elektroliczniki o tak zwanym czynniku stałym obrachunkowym, mogą być sprawdzane li tylko na zasadzie przepisów przejściowych (porównaj ustępy 22 i 23).

9. Komisya Główna Miar i Wag będzie o ile możności stosowała się przy próbie do warunków praktycznych, w których elektrolicznik ma być używany.

10. Jednakowoż, jeżeli postępowanie mające próbę na celu, określone pod 9, pociąga za sobą stosunkowo znaczne koszty, w takim razie powinna strona spowodować wykonanie próby w całości lub w części, stosownie do przepisów ustępu 5.

11. Jeżeli z liczby tych okazów elektromierzy pewnego systemu, których sprawdzenie zostało wykonane conajmniej o 2 lata wstecz, połowa przynajmniej nie zostanie poddana powtórnemu sprawdzeniu z plombą nieuszkodzoną (porównaj ustęp 13 i 14), w takim razie dopuszczenie tego typu do pierwszego sprawdzania i cechowania będzie cofnięte.

IV. Narzędzia dozwolone do użytku publicznego, sprawdzanie ich i zakres niedokładności.

12. Elektromierze przeznaczone do użytku publicznego, o ile mają być cechowane,

- a) powinny być oznaczone nazwiskiem i miejscem zamieszkania tego, kto je sporządził, tudzież bieżącym numerem fabrycznym i największym obciążeniem dozwolonym.
- b) Na elektrolicznikach, których wskazania zależą od napięcia, od liczby zwrotów biegunowości albo od kształtu krzywej prądu, powinno być nadto dokładnie oznaczone przedsiębiorstwo, w którego sieci przewodników elektroliczniki mają być załączone.

Na elektromierze tego rodzaju Komisya Główna Miar i Wag wydaje świadectwa tylko wtedy, gdy stosunki ruchu wspomnianego przedsiębiorstwa są jej dokładnie znane i gdy przedsiębiorstwo zobowiąże się uwiadomić Komisją Główną Miar i Wag o wszelkich zmianach ruchu, które mają wpływ na wskazania liczników zastosowanych.

Sprawdzanie i cechowanie elektroliczników, których wskazania nie są zależne od napięcia, od liczby zwrotów biegunowości i od kształtu krzywej prądu nie podlega przytoczonym tu ograniczeniom.

- c) Wszelkie elektromierze powinny być umieszczone w puszkach, dających się bezpiecznie zamykać zapomocą plomby a opatrzonych w okienka, służące do odczytywania wskazań, oszlone od strony wewnętrznej.
- d) Sprawdzanie wykonywa się według zasad przytoczonych w ustępie 9 i 5, a polega na wyznaczeniu, o ile wskazania licznika różnią się od wskazań poprawnych.

Świadectwa sprawdzenia wydawane będą na liczniki aż do dalszego zarządzenia, tylko wtedy, gdy różnice wspomniane, czy to nadwyżki, czy braki, wynoszą:

największego obciążenia nie więcej jak	własnego wskaza- nia licznika
przy 100%	4·0%
„ 50%	4·0%
„ 10%	4 %
„ 2% licznik powinien wskazywać do- kładnie.	

- e) Od 1. stycznia 1898 dozwolony zakres niedokładności, w narzędziach sprawdzanych po raz pierwszy, zmniejszony będzie do trzech ćwierci, od 1. stycznia 1903 do połowy wymienionej wyżej wartości, a tym sposobem zostanie zrównany z zakresem niedokładności innych narzędzi służących do mierzenia zużycia.

Przy ponownem sprawdzaniu dozwolony będzie ten sam zakres niedokładności, jak przy sprawdzaniu pierwszym każdego narzędzia.

V. Cechowanie.

13. Cechowanie elektromierzy czyniących za dość powyższym warunkom, wykonywa się przez wytrawienie urzędowego numeru protokołu i liczby roku pierwszego sprawdzania na stronie wewnętrznej szyby w okienku do odczytywania, tudzież przez zamknięcie puszki zewnętrznej sznurem i plombą w taki sposób, żeby bez naruszenia plomby nie dała się otworzyć.

Po jednej stronie plomby znajduje się cecha Komisji Główny Miar i Wag, po drugiej odcisk liczby roku i miesiąca czy to pierwszego czy ponownego sprawdzenia.

VI. Świadectwo sprawdzenia.

14. Na każdy elektromierz cechowany wydaje się świadectwo sprawdzenia w dwu odpisach jedno-brzmiających. Jeden odpis przeznaczony jest dla dostawcy, drugi dla spożywcy elektryczności.

15. Świadectwo sprawdzenia, którego osnowa stosuje się w każdym przypadku do systemu elektromierza, zawiera szczegóły znamionujące sprawdzany okaz; w świadectwach zaś wydawanych na narzędzia miernicze, o których była mowa w ustępie 12 b) wymienia się nadto przedsiębiorstwo, w którego sieci przewodników wolno tego elektromierza używać.

16. W świadectwie sprawdzenia znajduje się prócz tego pokwitowanie z opłaty odebranej przez urząd za sprawdzenie.

17. Sprawdzenie, tudzież świadectwo potwierdzające jego wykonanie, ważne są na przeciąg dwóch lat i miesiąca, licząc od dnia wydania świadectwa.

VII. Opłaty za sprawdzenie.

18. Za sprawdzenie typu elektrolicznika (ustęp 8 i nast.) opłaca się z góry 200 zł. w. a. Do sprawdzenia należy dostarczyć najmniej pięć okazów, jeden z nich zachowuje Komisya Główna Miar i Wag jako wzór. Za typy, o których dowiedziono, że używane są już w Austrii w ilości najmniej 100 okazów, opłata powyższa wynosi tylko 100 zł. w. a.

19. Za sprawdzenie przyrządów przeznaczonych do użytku publicznego, opłaca się, niezależnie od tego, czy były cechowane lub nie:

- a) takse zasadniczą zł. 1.—
 b) za każde 100 amperów albo 10000 watów największego dozwolonego obciążenia nominalnego, dodatek . . . „ 3.—

20. Za elektroliczniki odrzucone bez osobnego sprawdzania z powodu widocznych wad budowy opłaca się tylko za manipulacją od sztuki „ 0.70

21. Do sprawdzeń wykonywanych stosownie do postanowień w ustępie 5 i 10 zawartych, strona winna dostarczyć prądu elektrycznego, tudzież w razie potrzeby robotników do pomocy; strona ponosi również koszt wysłania urzędnika cechowniczego.

Jeżeli ilość elektromierzy poddanych w tych warunkach urzędowemu sprawdzeniu wynosi więcej niż 100 sztuk jednego typu a poczynione są takie urządzenia, izby można było sprawdzać na raz najmniej trzy przyrządy, wówczas zamiast kwoty przepisanej pod 19 b) należy opłacać tylko zł. 1.50 za każde 100 amperów albo 10000 watów największego obciążenia.

VIII. Postanowienia przejściowe.

22. Elektroliczniki, które nie wykazują bezpośrednio (porównaj ustęp 7 a) wielkości mającej się mierzyć, lecz liczbę, z której wielkość mierzona otrzymuje się zapomocą rachunku, jeżeli system dotyczący jest już obecnie w Austrii używany w praktyce, będą przyjmowane do 1. Stycznia 1898 do sprawdzenia pierwszego a do 1. Stycznia 1903 do sprawdzenia ponownego.

23. W elektromierzach tego rodzaju przy cechowaniu na wewnętrznej stronie szyby w okienku do odczytywania wytrawia się następującą uwagę:

„Na podstawie wskazań tego licznika należy obliczyć zużycie elektryczności według przepisów

podanych w certyfikacie“ a przepisy te umieszcza się w certyfikacie.

Wiedeń dnia 3. maja 1894.

C. k. Komisya Główna Miar i Wag:
Arzberger r. w.

83.

Ustawa z dnia 10. maja 1894,

o powinności meldowania się obowiązanych do służenia w pospolitem ruszeniu królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych, z wyjątkiem Tyrolu i Vorarlbergu.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam co następuje:

§. 1.

Ci obowiązani do służenia w pospolitem ruszeniu, którzy należeli do wojska, marynarki wojennej, obrony krajowej (jakoteż do ich rezerw zasobowych) lub do żandarmeryi, tudzież wszyscy inni do służenia w pospolitem ruszeniu obowiązani, których na wypadek wezwania pospolitego ruszenia przeznaczono do szczególnych czynności służbowych i w tym celu opatrzone kartami wcielenia, powinni raz w każdym roku, w terminie powszechnym, który wyznaczany będzie ze względem na stosunki zarobkowe, przedstawić się zwierzchności gminnej miejsca pobytu a tylko w takim razie, gdyby to nie wystarczało do osiągnięcia celu, osobie lub Władzy, która wyznaczana będzie ze względem na miejsce pobytu. Dopełnienie tego nie może zająć więcej jak jeden dzień.

W szczególnych okolicznościach Minister obrony krajowej może pojedynczym osobom dozwolnić meldowania się piśmiennie.

Obowiązani do służenia w pospolitem ruszeniu, kartami wcielenia opatrzeni, są nadto obowiązani uwiadamiać osobiście lub piśmiennie Władzę właściwą o każdej zmianie zamieszkania w przeciągu dni trzydziestu.

§. 2

Do wykroczeń przeciwko powinnościom w ustawie niniejszej przepisany stosuje się ustęp drugi §u 62go ustawy z r. 1889 o służbie wojskowej.

§. 3.

Ustawa niniejsza nabywa mocy obowiązującej od dnia ogłoszenia a wykonanie onejże porucza się Mojemu Ministrowi obrony krajowej.

Lainz, dnia 10. maja 1894.

Franciszek Józef r. w.

Windisch-Graetz r. w. Welsersheimb r. w.